

Llei 17/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998

Índex

[Mostra/Amaga]

- Exposició de motius

Atès que el Consell General en la seva sessió del dia 24 de juliol del 2014 ha aprovat la següent:

Llei 17/2014, del 24 de juliol, qualificada de modificació de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998

Exposició de motius

El dia 16 de febrer de 1989 es va aprovar el Codi de procediment penal, el qual va ser objecte d'una primera modificació substancial en virtut de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, del 10 de desembre de 1998, al mateix temps que s'aprovava la Llei qualificada de modificació del Codi penal. Aquesta reforma, molt important quant a l'abast, tenia com a objectiu adaptar la norma processal penal a les disposicions de la Constitució aprovada el 14 de març de 1993 i, en concret, conformar-la al compliment i el respecte necessaris dels drets fonamentals i les llibertats públiques que s'hi reconeixen i tutel·len. En efecte, segons es desprèn de la seva exposició de motius, calia sotmetre el Codi de procediment penal, de manera clara i expressa, als límits derivats del reconeixement constitucional dels drets i les llibertats inviolables dels ciutadans, a banda de fer-lo concordar amb el contingut de diversos tractats internacionals signats i ratificats entretant pel Principat d'Andorra.

Amb la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal es va introduir per primera vegada el procediment de l'ordenança penal, que faculta el batlle instructor per dictar una resolució en què es determinen els fets, la seva qualificació jurídica i la responsabilitat penal que se'n deriva, i alhora s'imposa una pena concreta, la durada màxima de la qual no pot excedir la meitat de la pena tipificada per a la infracció penal concernida en el Codi penal. La manca d'oposició a aquesta ordenança penal comporta que esdevingui ferma i executòria. Aquest procediment, però, només era aplicable en el supòsit de determinades contravencions penals i delictes menors, i sempre que no hi hagués reincidència.

D'acord amb l'aprovació de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional, el 29 de desembre del 2000, es va dur a terme una altra reforma puntual i aïllada del Codi de procediment penal, pel que fa a l'entrega vigilada d'objectes delictius i a la participació d'un agent encobert.

Tanmateix, l'aprovació de la Llei 9/2005, del 21 de febrer, qualificada del Codi penal, suposa la segona reforma d'abast general de la llei processal penal, concretament en virtut de la Llei 10/2005, del 21 de febrer, qualificada de modificació del Codi de procediment penal. D'aquesta manera s'adequava el Codi de procediment penal al nou Codi penal, es derogaven determinades disposicions, en especial les referides a la suspensió i la substitució de les penes, atès que passaven a ser regulades en la norma penal, i es reformaven altres qüestions de contingut estrictament processal amb la finalitat, entre d'altres, d'esmenar problemàtiques d'ordre pràctic constatades i que entorpien el procediment penal innecessàriament o creaven disfuncions. A tall d'exemple, es va possibilitar el procediment de l'ordenança penal en relació amb totes les contravencions penals i els delictes menors, i també en el cas que existís reincidència.

Posteriorment, l'adequació de les normes penals als tractats internacionals signats i ratificats per Andorra va fer necessària una modificació puntual del Codi penal, mitjançant la Llei 15/2008, del 3 d'octubre, per adaptar-lo als compromisos contrets en matèria de corrupció i finançament del terrorisme. La qual cosa també va requerir la reforma de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal, en virtut de la Llei 16/2008, del 3 d'octubre.

Tenint en compte, d'altra banda, que el Codi de procediment penal conté disposicions que incideixen en l'exercici dels drets fonamentals, i molt especialment dels drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució, el dia 7 de setembre del 2010, el Tribunal Constitucional va dictaminar, de resultes d'unes accions incidentals de constitucionalitat interposades pel Tribunal de Corts el 31 de març del 2010, que determinats incisos dels articles 24 i 25.1 del Codi de procediment penal, que restringien l'assistència lletrada al cap de vint-i-quatre hores de la detenció, eren contraris a la Constitució i, per tant, nuls. Conseqüentment, mitjançant la Llei 87/2010, del 18 de novembre, qualificada de modificació de diferents textos en l'àmbit penal en relació a l'assistència lletrada, es van modificar els incisos esmentats. Es tracta de l'única ocasió fins ara, a banda dels canvis derivats de l'aprovació de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional, del 29 de desembre del 2000, en què una modificació del Codi de procediment penal no ha estat acompanyada o ha dimanat d'una reforma paral·lela del Codi penal.

Després d'això, s'han promogut altres reformes puntuals de la norma processal penal, com ara la que dimana de la Llei 19/2012, de l'11

d'octubre, associada a la modificació també molt parcial del Codi penal, per conformar aquests textos legals a nous tractats internacionals signats o ratificats per Andorra, així com a les recomanacions del Grup d'Estats contra la Corrupció. Alhora, es va aprofitar l'avinentesa per completar o revisar la redacció d'alguns articles per millorar la seguretat jurídica i reforçar les garanties processals penals.

Finalment, la darrera modificació, operada recentment, s'ha introduït mitjançant la Llei 19/2013, del 10 d'octubre, que ha permès implementar la Decisió 2007/845/JAI del Consell, del 6 de desembre, relativa a la cooperació entre les oficines de recuperació d'actius dels estats membres en matèria de descobriment i d'identificació dels productes del crim o d'altres béns relacionats amb el crim, inclosa en l'annex que acompanya l'Acord monetari signat entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea, la ratificació del qual fou aprovada pel Consell General el dia 24 de novembre del 2011.

Així doncs, el Codi de procediment penal, com a cos legal que conté les normes processals del dret penal, és una norma jurídica que, atesa la seva importància i aplicació freqüent, requereix ser modificada tot sovint en més o menys mesura, segons el cas, i aquesta circumstància s'ha fet especialment palesa a Andorra en els darrers anys. D'altra banda, la seva vinculació i interrelació no solament amb la norma substantiva del dret penal, sinó també amb altres lleis del nostre ordenament jurídic que a voltes convé reformar, encara incideixen més en aquesta necessitat de revisió constant, atès que en cas contrari les lleis mencionades poden no aconseguir la finalitat cercada d'acord amb la seva modificació.

En aquest sentit, la modificació promoguda de forma coetània de la Llei qualificada de la Justícia, del 3 de setembre de 1993 i, en menys mesura, de la Llei transitòria de procediments judicials, del 21 de desembre del mateix any, ha fet imprescindible una nova reforma de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal. És per aquest motiu, doncs, que s'ha promogut aquesta Llei, que es divideix en seixanta-vuit articles i tres disposicions finals, una de les quals implica la modificació de diversos articles de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors, del 22 d'abril de 1999.

En efecte, tal com s'argumenta en l'exposició de motius de les lleis de modificació de la Llei qualificada de la Justícia i de la Llei transitòria de procediments judicials, s'ha endegat un nou repartiment de les competències atribuïdes als tribunals en l'àmbit jurisdiccional penal, per raons d'equilibri en l'assumpció de càrrega de treball i de millora de la coherència i la uniformitat. Així doncs, i encara que els batlles instructors segueixin jutjant pel procediment de l'ordenança penal, el Tribunal de Corts esdevé competent per jutjar en primera instància, a banda dels processos seguits per delictes majors de forma col·legiada, els que se segueixen per delictes menors, i també les contravencions penals en composició unipersonal; i, consegüentment, la Sala Penal del Tribunal Superior assumeix la competència per resoldre aquests processos en apel·lació, com també els processos penals jutjats en primera instància pel Tribunal de Menors, i alhora esdevé competent per resoldre els recursos contra les resolucions dictades pel batlle instructor en període d'execució de les ordenances penals, o pel batlle de Menors en determinats casos.

Per tant, se suprimeixen el Tribunal Unipersonal del Batlle i el Tribunal de Batlles en l'àmbit jurisdiccional penal, que actualment són competents per jutjar, respectivament, les contravencions penals i els delictes menors. Tenint en compte ensems que, atès que s'ha volgut introduir el principi segons el qual qui és competent per dictar una resolució també ha de ser-ho per executar-la, el batlle instructor esdevé l'executor de les ordenances penals que hagi pronunciat, en lloc del Tribunal Unipersonal del Batlle, en relació amb les contravencions penals, i del Tribunal de Batlles, pel que fa als delictes menors.

En aquest sentit, la majoria dels articles de la Llei qualificada de modificació del Codi de procediment penal que s'han reformat per mitjà d'aquesta Llei ho han estat als efectes d'adequar la norma processal penal a aquesta nova distribució competencial. No obstant això, atès que aquesta adaptació requeria una modificació de gran abast quant al nombre d'articles concernits, també s'ha volgut aprofitar l'avinentesa per reformar-ne d'altres, amb l'objectiu comú d'afavorir l'agilització en la tramitació i la resolució dels processos penals, i de promoure la qualitat i l'eficàcia a l'hora d'administrar justícia.

En concret, pel que fa al procediment de l'ordenança penal, s'han ampliat els supòsits en què ha de ser o és aplicable, i s'han fet les adaptacions necessàries perquè, a tots els efectes, l'ordenança penal ferma i executòria sigui equiparada a la sentència ferma. També es possibilita que el batlle instructor pugui declarar la manca de responsabilitat penal i decretar l'arxiu de les diligències prèvies si concorren en la persona encausada determinades circumstàncies excoents completes, i es relaxen puntualment els formalismes entorn de la notificació de les resolucions judicials. Ensems, s'ha fet extensiva la competència de l'àrea competent del ministeri encarregat de la justícia, a fi d'organitzar i coordinar l'execució dels treballs en benefici de la comunitat, com a pena o mesura de substitució de les penes privatives de llibertat dels condemnats majors d'edat, que fins ara duia a terme només en el cas que s'imposés una mesura disciplinària principal d'aquestes característiques, a l'empara de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors, amb resultats satisfactoris. D'aquesta manera es pretén fomentar la imposició d'aquestes penes o mesures que permeten evitar la ruptura de la persona condemnada amb la vida familiar, social i laboral, i promouen valors com la solidaritat, la responsabilitat i el bé comú. I tenint en compte que l'àrea esmentada, d'acord amb les seves funcions i atribucions, ha d'estar adscrita al ministeri competent en matèria de justícia, s'han modificat cinc articles de la Llei qualificada de la jurisdicció de menors amb aquesta finalitat.

Una altra de les finalitats cabdals de la reforma legislativa endegada és consolidar i, si escau, millorar les garanties en l'exercici dels drets fonamentals de la persona encausada. Així doncs, s'ha ampliat el dret a l'assistència lletrada des del primer moment a qualsevol persona que presti declaració davant el Servei de Policia com a sospitosa, si els fets que motiven la investigació poden ser constitutius de delictes, encara que no hagi estat detinguda, o que hagi de ser subjecte d'un reconeixement d'identitat o d'un registre domiciliari. Al mateix temps s'ha precisat l'abast d'una renúncia eventual a aquest dret i de la participació de l'advocat en la pràctica de les diligències. També s'ha inclòs el dret de la persona sospitosa o detinguda de ser reconeguda per un facultatiu de la seva elecció, a banda del metge forense.

En aquest mateix sentit, s'han temperat els formalismes a l'efecte d'exercir l'acció civil ex delicto, s'ha ampliat l'exempció de l'obligació de

denunciar la comissió d'un delictes als familiars de la persona infractora fins al tercer grau per adopció, s'ha fet extensiva la possibilitat d'interposar recurs contra les resolucions del batlle instructor que decreta el secret parcial de les diligències prèvies o del sumari, i s'ha inclòs un nou supòsit per promoure el recurs de revisió contra una sentència ferma.

En un altre ordre d'idees, s'ha canviat o precisat la redacció d'alguns articles per fer-los més entenedors o adequar-los a la interpretació que en fan els tribunals o a la pràctica endegada. Com ara pel que fa als supòsits en què el Servei de Policia ha de procedir a la detenció, així com a la durada de la detenció i als mecanismes de control, sense perjudici que s'hagi previst la possibilitat de prorrogar, si bé de forma excepcional i en casos taxats, el termini perquè el batlle dicti aute de processament, i que alhora es permeti també de forma inhabitual dictar aquest aute de processament si no s'ha pogut prendre declaració a la persona encausada en el termini previst.

Finalment, determinades modificacions porten causa de l'adaptació de la norma processal penal a la Llei 18/2013, del 10 d'octubre, qualificada de modificació del Codi penal, recentment aprovada, així com de la necessitat de donar compliment als articles 36, 41 i 42 de la Llei 17/2013, del 10 d'octubre, sobre la introducció de l'euro en el marc de l'Acord monetari signat entre el Principat d'Andorra i la Unió Europea, que preveuen obligacions prop dels òrgans judicials penals en matèria de falsedat de moneda.

Registreu-vos a LesLleis.com per
accedir al contingut complet d'aquesta pàgina.